

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПЕРФОРМАТИВНИХ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА МУЗИЧНОГО ПРОДАКШНУ ТА ЗВУКОРЕЖИСУРИ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

В.о. ректора

Валерій МАРЧЕНКО

«30» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗВУКОРЕЖИСУРА В MIDI

для здобувачів вищої освіти

Галузь знань	<u>02 «Культура і мистецтво»</u>
Спеціальність	<u>025 «Музичне мистецтво»</u>
Освітній рівень	<u>Бакалавр</u>
Освітня програма	<u>«Звукорежисура»</u>
Вид дисципліни	<u>обов'язкова</u>

Форма навчання	денна, заочна
Навчальний рік	2024/2025
Кількість кредитів ECTS	9/270
Мова викладання, навчання й оцінювання	українська
Форма підсумкового контролю	екзамен, залік

Київ – 2024

Розробник:

Козлін Валерій Йосипович, доктор мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного продакшну та звукорежисури.

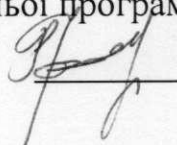
ЗАТВЕРДЖЕНО:

В.о. завідувача кафедри
музичного продакшну та звукорежисури
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

 Олена СЕРОВА

ПОГОДЖЕНО з гарантом освітньої програми «Звукорежисура»

Гарант освітньої програми

 Валентина ГРИЩЕНКО

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Анотація (опис навчальної дисципліни(у т.ч. міждисциплінарні зв'язки):

Навчальна дисципліна «Звукорежисура в MIDI» передбачена ОП «Звукорежисура» 025 «Музичне мистецтво», першого (бакалаврського) рівня. Відповідно до навчального плану навчальна дисципліна є обов'язковою і вивчається здобувачами вищої освіти на 2-му курсі (3, 4 семестри). Формою підсумкового контролю є екзамен. Загальна кількість годин – 270 годин (кредитів ЄКТС – 9). Денна форма: контактні години – (лекційні) - 32 год. , практичні) – 94 год.; модульний контроль –18год., для самостійної роботи здобувачів визначено 126 год.; заочна форма: контактні години – 26 год. (лекційні), практичні – 24 год.; модульний контроль – 4 год., для самостійної роботи здобувачів визначено 234 год.

Навчальна дисципліна «Звукорежисура в MIDI» має міждисциплінарний зв'язок з такими дисциплінами як «Звукорежисура», «Музично-інформаційні технології», «Мультимедійні технології», «Музичні жанри і стилі європейського мистецтва», «Звукотехнічна апаратура», «Інструментознавство», «Мастеринг».

Навчальна дисципліна «Звукорежисура в MIDI» є важливою, бо формує знання в області сучасних методів аранжування за допомогою сучасних MIDI-технологій із використанням віртуальних пристроїв штучного інтелекту та здатності до створення і редагування озвучених партитур оркестрів і ансамблів, партій окремих інструментів тощо.

2. Мета дисципліни – ознайомити здобувачів із сучасними MIDI-технологіями звукорежисури для опанування за їх допомогою основ інструментального аранжування та обробки музичних творів. Сформувані знання в області сучасних методів інструментального аранжування та обробки музичних творів для озвучування спектаклів, концертів, шоу-програм, тощо та їх запису на аналогові та цифрові носії інформації.

3. Завдання: оволодіння сучасними інформаційними технологіями для використання основ комп'ютерного звукозапису та аранжування у роботі з навчальними і тестовими програмами і віртуальними пристроями штучного інтелекту; формування здатності до створення і редагування озвучених партитур оркестрів і ансамблів, а також партій окремих інструментів; формування здатності до створення фонограм для озвучування спектаклів і концертів, їх запису на аналогові та цифрові носії інформації; здатності до роботи із звуковими модулями, що вбудовуються, додатками та їх впливом на якість синтезованої музики; формування здатності до створення банків звукових інструментів; здатністю проведення досліджень на відповідному рівні

4. Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни

відповідно до освітньої програми:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності звукорежисера та галузі музичної професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів мистецтвознавчих та технічних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК6. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК7. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК10. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК12. Здатність працювати автономно.

ЗК14. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК17. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень творчої майстерності в звукорежисурі.

СК2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській (звукорежисерській) діяльності.

СК3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

СК4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

СК5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення в теорії, історії та методології музичного мистецтва.

СК6. Здатність використовувати професійні знання та навички в

процесі творчої діяльності.

СК7. Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.

СК9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

СК10. Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.

СК11. Здатність оперувати професійною термінологією.

СК12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

СК13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків в звукорежисурі.

СК15. Здатність здійснювати редакторську /менеджерську/ лекторську/ аранжувальну / звукорежисерську діяльність в сфері музичного мистецтва.

СК16. Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.

СК17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні, інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.

СК18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві, музичній педагогіці.

5. Програмні результати навчання:

ПРН4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН6. Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.

ПРН7. Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.

ПРН8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих, звукорежисерських і педагогічних інтерпретацій.

ПРН9. Демонструвати володіння теоретичними та практичними основами інструментування, аранжування музики та композиції, вміння здійснювати переклад музичних творів для різних колективів (оркестру, ансамблю, хору).

ПРН11. Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / менеджерській / лекторській / звукорежисерській практичній діяльності.

ПРН12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті / вокалу /диригування / теорії, історії музики / композиції.

ПРН15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН18. Виявляти, генерувати і впроваджувати креативні ідеї в професійну діяльність.

Програма навчальної дисципліни складається з 9 модулів:

Модуль 1. Введення у MIDI.

Модуль 2. Набір музичного тексту в редакторі MIDI Cake Walk.

Модуль 3. Математична варіативність.

Модуль 4. Робота з MIDI у CUBASE.

Модуль 5. Розвиток партитури засобами MIDI редактора Guitar Pro.

Модуль 6. Удосконалення набору музичного тексту у MIDI редакторі MuseScore.

Модуль 7. Розширення якості форматування партитури у секвенсорах Finale та Dorico Pro.

Модуль 8. MIDI режисура найвищого рівня у секвенсорі Sibelius.

Модуль 9. Завершення роботи з MIDI партитурою.

2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

(для денної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин			
		Денна форма			
		усього	У тому числі		
л	п		м.к.	с.р.	
МОДУЛЬ 1. Введення у MIDI					
1.1.	Поняття MIDI	8	2	2	4
1.2.	Необхідні умови успішного зведення звукорежисером музичного матеріалу	9	3	2	4
1.3.	Основи функціональної музичної грамоти у програмах секвенсорів MUSE SCORE, GUITAR PRO, CUBASE	11	3	2	6
	Модульний контроль №1	2			2
	Разом за модуль 1	30	8	6	2
МОДУЛЬ 2. Набір музичного тексту в редакторі MIDI Cake Walk					

2.1.	Звукорежисура у аранжуванні мелодії	15	3	4		8
2.2.	Динамічна необхідність ефектів підголосків	13	3	4		6
	Модульний контроль №2	2			2	
	Разом за модуль 2	30	6	8	2	14
МОДУЛЬ 3. Математична варіативність						
3.1.	Математична варіативність розвитку звучання	15	3	4		8
3.2.	Варіативність ефектів звучання для різних напрямів переміщення голосів	13	3	4		6
	Модульний контроль №3	2			2	
	Разом за модуль 3	30	6	8	2	14
МОДУЛЬ 4. Робота з MIDI у CUBASE						
4.1.	Рухи безперервних підголосків у секвенсорі CUBASE	13	3	4		6
4.2.	Секвенсорні варіації	15	3	4		8
	Модульний контроль №4	2			2	
	Разом за модуль 4	30	6	8	2	14
	<i>Разом за 4 семестр</i>	120	26	30	8	56
МОДУЛЬ 5. Розвиток партитури засобами MIDI редактора Guitar Pro						
5.1.	Ускладнені варіаційні засоби	13	3	4		6
5.2.	Заповнення звукової картини	15	3	4		8
	Модульний контроль №5	2			2	
	Разом за модуль 5	30	6	8	2	14
МОДУЛЬ 6. Удосконалення набору музичного тексту у MIDI редакторі MuseScore						
6.1.	Практика руху безперервних підголосків у MIDI-редакторі MuseScore	28		14		14
	Модульний контроль №6	2			2	
	Разом за модуль 6	30		14	2	14
МОДУЛЬ 7. Розширення якості форматування партитури у секвенсорах Finale Ta DoricoPro						
7.1.	Практика простих MIDI-варіацій у музичному редакторі Finale	14		7		7
7.2.	Практика простих MIDI-варіацій у музичному редакторі Dorico Pro	14		7		7
	Модульний контроль №7	2			2	
	Разом за модуль 7	30		14	2	14
МОДУЛЬ 8. MIDI-режисура найвищого рівня у секвенсорі Sibelius						
8.1.	Практика ускладнених MIDI-варіацій у музичному редакторі Sibelius	28		14		14
	Модульний контроль №8	2			2	
	Разом за модулем 8	30		14	2	14
МОДУЛЬ 9. Завершення роботи з MIDI-партитурою						
9.1.	Практика зведення музичного матеріалу звукової картини в MIDI-редакторі	28		14		14
	Модульний контроль №9	2			2	
	Разом за модуль 9	30		14	2	14

	Разом за 5 семестр	150	6	64	10	70
	Разом з дисципліни	270	32	94	18	126

(для заочної форми навчання)

№ з/п	Назва розділу і теми	Кількість годин				
		усього	Заочна форма			
			У тому числі			
		л	п	м.к.	с.р.	
МОДУЛЬ 1. Введення у MIDI						
1.1.	Поняття MIDI	9	1			8
1.2.	Необхідні умови успішного зведення звукорежисером музичного матеріалу	9,5	0,5	1		8
1.3.	Основи функціонально музичної грамоти у програмах секвенсорах MUSESORE , GUITARPRO,CUBASE	9,5	0,5	1		8
	Модульний контроль №1	2				2
	Разом за модуль 1	30	2	2		26
МОДУЛЬ2. Набір музичного тексту в редакторі MIDI Cake Walk						
2.1.	Звукорежисура у аранжуванні мелодії	14	1	1		12
2.2.	Динамічна необхідність ефектів підголосків	14	1	1		12
	Модульний контроль №2	2			1	1
	Разом за модуль 2	30	2	2	1	25
МОДУЛЬ 3.Математична варіативність						
3.1.	Математична варіативність розвитку звучання	14	1	1		12
3.2.	Варіативність ефектів звучання для різних напрямів переміщення голосів	14	1	1		12
	Модульний контроль №3	2				2
	Разом за модуль 3	30	2	2		26
МОДУЛЬ4.Робота з MIDI у CUBASE						
4.1.	Рухи безперервних підголосків у секвенсорі CUBASE	14	0,5	0,5		13
4.2.	Секвенсорні варіації	14	0,5	0,5		13
	Модульний контроль №4	2				2
	Разом модуль 4	30	1	1		28
	Разом за 4 семестр	120	7	7	1	105
МОДУЛЬ5.Розвиток партитури засобами MIDI редактора GuitarPro						
5.1.	Ускладнені варіаційні засоби	14	0,5	1		12,5
5.2.	Заповнення звукової картини	14	0,5	1		12,5
	Модульний контроль №5	2			1	1
	Разом за модуль 5	30	1	2	1	26
МОДУЛЬ 6.Удосконалення набору музичного тексту у MIDI редакторі MuseScore						
6.1.	Практика руху безперервних підголосків у MIDI-редакторі MuseScore	28		4		24
	Модульний контроль №6	2				2

	Разом за модуль 6	30		4		26
МОДУЛЬ7.Розширення якості форматування партитури у секвенсорах Finale Та DoricoPro						
7.1.	Практика простих MIDI-варіацій у музичному редакторі Finale	14		2		12
7.2	Практика простих MIDI-варіацій у музичному редакторі Dorico Pro	14		2		12
	Модульний контроль №7	2			1	1
	Разом за модуль 7	30		4	1	25
МОДУЛЬ8. MID-режисура найвищого рівня у секвенсорі Sibelius						
8.1.	Практика ускладнених MIDI-варіацій у музичному редакторі Sibelius	28		3		25
	Модульний контроль №8	2				2
	Разом за модуль 8	30		3		27
МОДУЛЬ9. Завершення роботи з MIDI-партитурою						
9.1.	Практика зведення музичного матеріалу звукової картини в MIDI-редакторі	28		4		24
	Модульний контроль №9	2			1	1
	Разом за модуль 9	30		4	1	25
	Разом за 5 семестр	150	1	15	3	129
	Разом з дисципліни	270	8	24	4	234

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1. Введення в MIDI Тема 1.1. Поняття MIDI

Анотація до лекції 1.1

Методи відображення музичної інформації в MIDI. Характеристика MIDI-повідомлення. MIDI-канали і треки. Вибір інструментального банку і тембру. Sound Fonts, семпли, груви і патерни. Характеристика Velocity. Відображення тривалості звуку. Поняття MIDI_секвенції. Введення музичної інформації за допомогою MIDI-клавіатури. Запис і збереження музики у вигляді MIDI-файлу. Типи MIDI-файлів.

План

Методи відображення музичної інформації в MIDI. Програми для роботи з графікою нот. Порівняльна оцінка роботи секвенсорів. MIDI-інтерфейс. MIDI - комутація пристроїв. MIDI- повідомлення і MIDI - файли. Типи MIDI- повідомлень. MIDI – канали і багатотембровість. Склад MIDI-повідомлень. MIDI секвенції і стандартні MIDI- файли. Специфікації MIDI. Набір музичних інструментів General MIDI /GM/. General Standart /GS/. Розширений стандарт Extended General /XG/. Набір ударних інструментів General MIDI.

Практичне заняття до теми 1.1.

Мета. Знайомство з музичними інструментами секвенсора.

Завдання: у секвенсорах (що запропоновані викладачем) ознайомитися з наступними операціями:

Тембром звучання музичних інструментів за групами. Способами введення МІДІ-інформації в комп'ютер. Характеристиками МІДІ-повідомлення. МІДІ-канали і треки. Вибір інструментального банку і тембру. Sound Fonts, семпли, ґруви і патерни. Характеристика Velocity. Відображення тривалості звуку. Поняття МІДІ-секвенції. Введення музичної інформації за допомогою МІДІ-клавіатури. Запис і збереження музики у вигляді МІДІ-файлу. Типи МІДІ-файлів .

Література: 3, 20- 22.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.1.

Ознайомитися із звучанням комп'ютерних МІДІ-октав та визначити відповідність із натуральними октавами.

Література: 3, 20- 22.

Тема 1.2. Необхідні умови успішного зведення звукорежисером музичного матеріалу

Анотація до лекції 1.2.

Зведення музики як процес експериментів в пошуку оптимальних варіантів і поєднань. Основні компоненти процесу зведення музичного матеріалу. Правила створенні необхідного балансу при зведенні. Діапазони частот та розподіл частотного діапазону. Особливості розміщення інструментів на звуковому полі. Особливості прийомів зведення музичного матеріалу. Імпровізація та елементи імпровізаційної музичної фактури.

План

1. Баланс при зведенні.
2. Розподіл частотного діапазону.
3. Розміщення інструментів на звуковому полі.
4. Роль простору у зведенні.
5. Динаміка звукового оточення доріжки.
6. Авторські прийоми зведення.
7. Елементи імпровізаційної музичної фактури: соло, ритм, бас, педаль, заповнення, фонові варіації, сольні варіації, варіаційний програш, ударні.

Практичне заняття до теми 1.2.

Мета: Розвиток ансамблевого музичного мислення.

Завдання: визначити на слух та описати в аранжуваннях (задані викладачем) елементи:

1. Об'ємність звучання.
2. Оркестрову педаль
3. Акомпанемент.
4. Бас.
5. Підголоски.
6. Імпровізацію.
7. Партію ударних.
8. Ритм.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.2.

Ознайомитися з мистецтвом програмування MIDI-файлів.

Література: 5, 6, 14, 20.

Тема 1.3. Основи функціональної музичної грамоти у програмах секвенсорах MUESCORE , GUITAR PRO, CUBASE до лекції 1.3

Анотація до лекції 1.3.

Сучасна система запису звуків. Музичні ключі. Регістри. Інтервали. Мелодичні та гармонічні інтервали. Фонізм, консонанси и дисонанси. Прості та складені інтервали, їх обернення. Хроматичні інтервали та енгармонізм інтервалів. Інтервали в мажорі та мінорі. Характерні інтервали та їх місце знаходження. Акорди.

Тризвук, його види і позначення. Основний вид акорду. Обернення тризвуку. Поняття септакорду. Структура септакорду. Концепція нонаккорд. Різновиди нонаккорду. Акорди у ладу. Головні та побічні тризвуки ладу. Головні та побічні септакорди.

План

1. Інтервали: Секунда, терція, кварта, квінта, секста, септима, нона.
2. Збільшені і зменшені інтервали.
3. Функціональна грамота:
 - мажорні та мінорні тризвуки вузького розташування;
 - розширені акорди;
 - кварт акорди;
 - секст акорди;
 - домінант септакорди;

- великий септакорд;
 - зменшені септакорди;
 - взаємообіг акордів споріднених тональностей;
 - нон акорди;
4. Збільшені та зменшені функції акордів.
 5. Функції розширених акордів.
 6. Функції розмножених звуків.
 7. Виділення акордів по мелодії.

Практичне заняття № 3 до теми 1.3.

Мета: Освоєння практичної функціональної музичної грамоти у секвенсорах.

Завдання:

1. Побудувати та прослухати у секвенсорі в основних тональностях наступне:
 - мажорні та мінорні тризвуки вузького розташування;
 - тризвуки широкого розташування;
 - розширені акорди;
 - кварт акорди;
 - секст акорди;
 - домінант септакорди;
 - великий септакорд;
 - зменшені септакорди;
 - взаємообіг акордів споріднених тональностей.
 - нон акорди.
2. Побудувати в секвенсорі основних тональностях та прослухати:
 - збільшені та зменшені функції акордів;
 - функції розмножених звуків;
 - функції розширених акордів.

Література: 1, 3, 6, 10, 12, 13.

Завдання для самостійної роботи до теми 1.3.

Ознайомитись з основами функціональної грамоти у трактуванні різних авторів.

Література: 1, 3, 6, 10, 12, 13.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем першого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 2. НАБІР МУЗИЧНОГО ТЕКСТУ В РЕДАКТОРІ MIDI CAKE WALK

Тема 2.1. Звукорежисура в аранжуванні мелодії

Анотація до лекції 1.4.

Концепція аранжування. Базові засади створення аранжування. Особливості формоутворення у різних музичних стилях. Основна мелодія музичного твору та її теситурне розташування. Вільна зона для створення звучання мелодії. Аналіз функції кожної ноти мелодії для ефективної гармонізації мелодії в будь-якому сучасному стилі. Головні правила при розташуванні будь-якої комбінації інструментів. Визначення характеру загального звучання, який найкраще відповідає тій музиці, яку ви пишете (звук великий, потужний, відкритий, легкий, тощо). Створення об'ємності вузькими інтервалами та широкими інтервалами.

План

1. Об'ємність вузькими інтервалами.
2. Об'ємність широкими інтервалами.
3. Сукупна об'ємність.
4. Уникнення дисонансів.
5. Роль оркестрової педалі.
6. Варіанти педалювання.
7. Варіаційна роль ритму в характері твору.
8. Вибір частотних діапазонів інструментів.

Практичне заняття № 4 до теми 2.1.

Мета: Ознайомлення з практичними способами аранжування мелодії у секвенсорі.

Завдання:

1. Досягти об'ємності звучання вибраного музичного твору такимизасобами:
 - вузькими інтервалами;
 - широкими інтервалами;
 - сукупної об'ємності.
2. Визначити і видалити можливі дисонанси.
3. Застосувати різні варіанти оркестрової педалі.
4. Застосувати варіаційну ритміку.

Література: 1, 6, 12, 13, 22, 23.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.1.

1. Підібрати для роботи музичний твір у вигляді лінії мелодії³

функціями акордів (не менше 30 тактів) у тональності до трьох знаків альтерації.

2. Визначитися з елементами інструментального складу (не менше п'ять елементів).

3. Визначитися з частотним діапазоном інструментів.

4. Скласти план послідовної роботи.

Література: 1, 6, 12, 13, 22, 23.

Тема 2.2. Динамічна необхідність ефектів підголосків

Анотація до лекції 1.5.

Інструментальні твори для сучасних оркестрів та ансамблів як оригінальні твори і обробки популярних пісень чи мелодій. Аналіз авторського матеріалу теми з гармонією та визначенням характеру ритмічної фактури. План роботи над створенням форми твору, фактури, визначення стилістики твору. Форма інструментальної естрадної музики — тема з варіаціями. Імпровізація як розробка теми (варіаційного характеру). Властивості ефектів підголосків у партитурах супроводу пісень, які є імпровізаційними вставками, що надає музиці певного колориту.

План

1. Настрій.
2. Імпульсивність.
3. Темброва насиченість.
4. Фонове забарвлення.
5. Ритмічна емоційність.

Практичне заняття № 5 до теми 2.2.

Мета: Освоєння практичних навичок створення ефекту підголосків.

Завдання:

1. Вивчити поняття:

- настрій;
- імпульсивність;
- темброва насиченість;
- фонове забарвлення;
- ритмічна емоційність.

Література: 6, 7, 8, 11, 12, 25, Інтернет-ресурси.

Завдання для самостійної роботи до теми 2.2.

Прослухати аналоги виконання вибраного твору в Інтернет-мережі. Визначити на слух: настрій; імпульсивність; темброву насиченість; фонове забарвлення; ритмічну емоційність. Зробити висновки.

Література: 6, 7, 8, 11, 12, 25, Інтернет-ресурси.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем другого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 3. МАТЕМАТИЧНА ВАРІАТИВНІСТЬ

Тема 3.1. Математична варіативність розвитку звучання

Анотація до лекції 1.6.

Поняття імпровізація. Типи імпровізацій. Ритмічне варіювання. Додавання (зняття) фактурних голосів-функцій (остинато, контрапункт, імітація, «контр мелодія» тощо. Фактурні варіювання. Гармонічні варіювання. Ладовим мікшуванням в імпровізаціях на лад. Імпровізація на основі певних мелодичних і ритмічних структур (відносно пов'язаний тип. Вільна імпровізація, Методи кількісного співвідношення звукових послідовностей.

План

Поняття імпровізація. Типи імпровізацій. Поняття математичної варіативності. Вузька варіативність. Широка варіативність. Математична інтерпретація однієї октави. Математична доцільність декількох октав. Варіативність звукових послідовностей. Варіативність тризвуків. Варіативність обертань. Варіативність квартолей. Варіативність квінтолей. Варіанти секстолів. Мелодійна специфіка тривалостей.

Практичне заняття № 6 до теми 3.1.

Мета: набуття навичок застосувати математичної варіативності привиконанні аранжування музичних творів.

Завдання: При виконанні аранжування використати наступні схеми варіативності:

1. Вузька варіативність.
2. Широка варіативність.
3. Математична інтерпретація однієї октави.
4. Математична доцільність декількох октав.
5. Варіативність звукових послідовностей.
6. Варіативність тризвуків.
7. Варіативність обертань.

8. Варіативність квартолей.
 9. Варіативність квінтолей.
 10. Варіанти секстолів.
- Література: 6, 7, 8, 11, 12, 25.*

Завдання для самостійної роботи до теми 3.1.

1. Розрахувати математичну варіативність секстолів та октав.
 2. Розрахувати математичну варіативність септолей та октав.
- Література: 6, 7, 8, 11, 12, 25.*

Тема 3.2.

Варіативність ефектів звучання для різних напрямів переміщення голосів

Анотація до лекції 1.7.

Мелодія – як музичний зворот, що має закінчену музичну думку. Мелодія - результат розвитку основних тематичних зерен-мотивів. Варіативність прийомати руху звуків, що йдуть по чергово вгору та вниз. Рухи вгору як емоційний підйом. Одна вершина – кульмінація. Розташування кульмінації залежно від сюжетного змісту (на початку, всередині або в кінці). Рухи вниз -емоційний спад. Мелодія однопланова, що рухається без підйомів та спадів. Опорні та не - опорні звуки мелодії.

План

1. Мелодійний рух голосів вгору.
2. Рух голосів вниз.
3. Октавні переміщення вгору (вниз).
4. Рух з не опорних нот.

Практичне заняття № 7 до теми 3.2.

Мета: Знайомство з методами створення мелодійного фону для заданого музичного твору.

Завдання: Досягти зміни мелодійного фону такими способами:

- мелодійного руху голосів вгору;
- рухи голосів вниз;
- октавними переміщеннями вгору (вниз).
- рухом з не опорних нот.

Література: 3, 6, 7.

Завдання для самостійної роботи до теми 3.2.

Ознайомитись з методикою аранжування пісень та

аранжування інструментальних творів.

Література: 3, 6, 7.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 3

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем третього модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів .

МОДУЛЬ 4. РОБОТА З MIDI У CUBASE

Тема 4.1. Рухи безперервних підголосків Конвертувати робочу партитуру у музичний редактор Cubase

Анотація до лекції 1.8.

Розвиток мелодії гармонічними методами (обігравання акордами та їх альтерації) та мелодичними методами (граючи мелодію, розвиваючи та видозмінюючи її). Методи створення додаткових ефектів звучання у різних напрямках руху голосів. Правило розвитку мелодії хвилеподібність. Варіативність прийомів руху звуків, що йдуть по чергово вгору та вниз.

План

1. Рух голосів вгору.
2. Рух голосів вниз.
3. Переміщення голосів: вгору-вниз, вниз-вгору.
4. Зворотні напрями.
5. Ефект утримання.

Практичне заняття № 8 до теми 4.1.

Мета: Знайомство з методами аранжування мелодії за допомогою створення безперервних мелодійних підголосків у музичному редакторі Cubase.

Завдання: Записати підголоски:

1. Рухом голосів вгору.
2. Рухом голосів вниз.
3. Переміщенням вгору вниз-вниз вгору.
4. Зворотними напрямками.
5. Застосувати ефект утримання.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.1.

Визначити MIDI-діапазони звучання музичних інструментів

музичного твору (за вибором викладача) та порівняти з натуральними (класичними).

Література: 1, 2, 7, 19.

Тема 4.2. Секвенсорні варіації

Анотація до лекції 1.9.

Класифікація варіацій. *Строгі* (орнаментальні або мелодичні, що зберігаються тональність, гармонічний план і форму). *Характерні* (вільні або трансформуючі, що мають широкий діапазон змін, у тому числі гармонії, форми, жанрового вигляду тощо). Варіації на *остинатну басову лінію* (Basso Ostinato, специфічний вид варіацій, де незмінною залишається басова лінія, а верхні голоси над нею варіюються).

План

1. Сольні варіації.
2. Прості варіації.
3. Переміщення вниз.
4. Переміщення вгору.
5. Тріольні варіанти:
 - рухи вгору;
 - рухи вниз;
 - подвійні тріолі вгору (вниз).

Практичне заняття № 9 до теми 4.2.

Мета: Набуття практичних навичок створення MIDI-варіацій у секвенсорі.

Завдання: Створення варіацій у музичному творі (за вибором):

1. Сольні варіації.
2. Прості варіації.
3. Переміщення вниз.

Література: 1, 6, 8, 11, 12.

Завдання для самостійної роботи до теми 4.2.

Інструменти секвенсора, які є транспонуючими, перевести в режим, що не транспонує. Набрати у секвенсорі кілька рядків музичного твору, порівняти режими. Зробити висновки.

Література: 1, 6, 8, 11, 12.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 4

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем четвертого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 5. РОЗВИТОК ПАРТИТУРИ ЗАСОБАМИ MIDI РЕДАКТОРА GUITAR PRO

Тема 5.1. Ускладнені варіаційні засоби Конвертувати робочу партитуру у редактор Guitar Pro

Анотація до лекції 1.10.

Варіантність – метод тематичного розвитку, що створює різновиди теми шляхом оновлення будь-яких мелодійних оборотів, з можливим розширенням чи скороченням структури. Принципи створення варіаційних пасажів на основі ускладнених акордів. Поняття ускладнені акорди. Побудова ускладнених акордів. Побудова ускладнених акордів зі знаками альтерації. Закономірності у правилах побудови варіацій з використанням хроматичних послідовностей: в межах акорду з урахуванням нот мелодії. Варіаційні пасажі зі звуків теми.

План

1. Умови створення, відмінності.
2. Рух голосів вгору, вниз і навпаки.
3. Ефекти утримання.
4. Діатонічні пасажі.
5. Хроматичні побудови вгору і вниз.

Практичне заняття № 10 до теми 5.1.

Мета: Набуття практичних навичок створення ускладнених MIDI-варіацій у сексенсорі.

Завдання:

1. Ознайомитися з методами та умовами для створення ускладнених варіацій у редактор Guitar Pro.
2. Ввести у вибраний твір:
 - рух голосів вгору, вниз і навпаки;
 - ефекти утримання;
 - діатонічні пасажі;
 - хроматичні побудови вгору і вниз.

Література: 6, 15, 16, банк інструментів робочої програми.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.1.

У робочому MIDI-редакторі дослідити таблицю ударних інструментів. Записати ударні інструменти в електронну партитуру музичної програми-секвенсора.

Література: 6, 15, 16, банк інструментів робочої програми.

Тема 5.2. Заповнення звукової картини

Анотація до лекції 1.11.

Фактура – звукова фіксація музичної «тканини», що створюється за допомогою різних технік композиції. Музична тканина як ансамбль мелодій, що вертикально скріплені гармоніко-функціональними змінами при наростанні ролі тонально-гармонійних акордових моделей ладу мажорно-мінорного типа; вокальний та інструментальний характер мелодійного матеріалу, тематизму і фактури. Способи заповнення звукової картини музичного твору. Алгоритми та базові принципи застосовні до всіх жанрів.

План

1. Умови існування.
2. Мелодійні, діатонічні та змішані пасажі.
3. Рухи голосів вгору (вниз).
4. Тріольні переміщення.
5. Змішані стилі.

Практичне заняття № 11 до теми 5.2.

Мета: Набуття навичок аналізу звукової картини для створення ефектів заповнення в MIDI.

Завдання:

1. Проаналізувати загальну звукову картину музичного твору.
2. Створити мелодійні, діатонічні і змішані пасажі.
3. Ввести рухи голосів вгору (вниз).
4. Провести тріольні переміщення.
5. Створити змішані стилі.

Завдання для самостійної роботи до теми 5.2.

У музичному творі (заданому викладачем) досягти якісної динаміки звуку класичним способом та за допомогою ефекту velocity (якщо такий ефект у програмі є).

Література: 6,15,16, банк інструментів робочої програми.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 5

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є

результатом вивчення тем п'ятого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

Модуль 6. Удосконалення набору музичного тексту у MIDI редакторі MuseScore

Тема 6.1. Практика руху безперервних підголосків у MIDI редакторі MuseScore

Конвертувати робочу партитуру у музичний редактор MuseScore.

Практичне заняття № 12 до теми 6.1.

Мета: Напрацювання навичок створення аранжування мелодії методом безперервних підголосків у музичному редакторі MuseScore.

Завдання: Записати підголоски використовуючи наступні методи.

1. Рухом голосів вгору.
2. Рухом голосів вниз.
3. Переміщенням вгору вниз-вниз вгору.
4. Зворотними напрямками.
5. Застосувати ефект утримання.

Завдання для самостійної роботи до теми 6.1.

Дослідити банк музичних інструментів MIDI-редактора Muse Score. 2. Пронумерувати музичні інструменти відповідно до GM MIDI.

Література: 6, 11, 12, програма Muse Score 3.2.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 6

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем шостого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 7. РОЗШИРЕННЯ ЯКОСТІ ФОРМАТУВАННЯ ПАРТИТУРИ У СЕКВЕНСОРАХ FINALE ТА DORICO PRO

Тема 7.1. Практика простих MIDI-варіацій в музичних редакторах Finale та Dorico Pro

Конвертувати робочу партитуру у музичний редактор Finale

Практичне заняття № 13 до теми 7.1.

Мета: набуття практичних навичок створення простих MIDI-варіацій в музичному редакторі Finale.

Завдання: ввести у вибраний твір:

1. Сольні варіації.
2. Прості варіації.
3. Переміщення вниз.
4. Переміщення вгору.
5. Тріольні варіанти:
 - рухи вгору;
 - рухи вниз;
 - подвійні тріолі вгору (вниз).

Конвертувати робочу партитуру у музичний редактор Dorico Pro

Практичне заняття № 14 до теми 7.1.

Мета: набуття практичних навичок створення простих MIDI-варіацій в музичному редакторі Dorico Pro.

Завдання: ввести у вибраний твір:

6. Сольні варіації.
7. Прості варіації.
8. Переміщення вниз.
9. Переміщення вгору.
10. Тріольні варіанти:
 - рухи вгору;
 - рухи вниз;
 - подвійні тріолі вгору (вниз).

Завдання для самостійної роботи до теми 7.1.

Дослідити банки музичних інструментів MIDI-редакторів: Finale версії не нижче 14.5 та Dorico Pro. Пронумерувати музичні інструменти відповідно до GM MIDI.

Література: 11, 12, 18, 19, програми Finale та Dorico Pro.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 7

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем сьомого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 8. MIDI-ЗВУКОРЕЖИСУРА НАЙВИЩОГО РІВНЯ В СЕКВЕНСОПІ SIBELIUS

Тема 8.1. Практика ускладнених MIDI-варіацій в музичному редакторі Sibelius

Конвертувати робочу партитуру у музичний редактор Sibelius

Практичне заняття № 14 до теми 8.1.

Мета:. Практика створення ускладнених MIDI-варіацій у сексенсорі Sibelius.

Завдання:

1. Визначити умови для створення ускладнених варіацій.
2. Ввести у вибраний твір:
 - рух голосів вгору, вниз і навпаки;
 - ефекти утримання;
 - діатонічні пасажі;
 - хроматичні побудови вгору і вниз.

Завдання для самостійної роботи до теми 8.1.

У MIDI редакторі Sibelius 8.2 визначити відповідність музичних інструментів стандарту GM MIDI.

Література: 6, 9, 10, 20, програма Sibelius 8.2.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 8

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем восьмого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

МОДУЛЬ 9. ЗАВЕРШЕННЯ РОБОТИ З MIDI- ПАРТИТУРОЮ

Тема 9.1. Практика зведення музичного матеріалу звукової картини в MIDI-редакторі

Практичне заняття № 15 до теми 9.1.

Мета: Практика завершення роботи з MIDI- партитурою у секвенсорі.

Завдання:

1. Відкрити запропонований викладачем музичний твір програмі-секвенсор (на вибір).
2. Проаналізувати фактуру, гармонію, образність електронного музичного клавіру.
3. Створити інструментальний план аранжування з урахуванням діапазонів інструментів.
4. Створити мелодійні, діатонічні і змішані пасажі у музичному творі.
5. Ввести рухи голосів вгору (вниз).
6. Провести тріольні переміщення.
7. Створити змішані стилі.

8. Зберегти результат (сесію).
9. Прослухати результат і дати аналіз художньої виразності звучання.

Завдання для самостійної роботи до теми 9.1.

Визначити відповідність додаткового банку музичних інструментів MIDI

редактора Sibelius (версії не нижче 7) стандарту GM MIDI.

Література: 6, 9, 10, 20, програма Sibelius.

МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ №9

Модульна контрольна робота здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем дев'ятого модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ

Модульна контрольна роботи здійснюється у формі творчого завдання - виконання аранжування музичного твору на задану тему, що є результатом вивчення тем кожного модуля. Результат виконання і захисту студентом практичного завдання оцінюється від 0 до 3 балів за такою шкалою :

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінки
2-3	Практичне завдання повністю виконане на 100%, без помилок; відповідає виявленню студентом всебічного системного і глибокого знання програмного матеріалу; чіткому володінню понятійним апаратом, необхідні практичні уміння роботи сформовані у повному обсязі.
1-2	Практичне завдання виконане на 80%, з незначними помилками; відповідає виявленню знань основного програмного матеріалу; необхідні практичні уміння роботи сформовані не у повному обсязі.
0-1	Практичне виконано не більше 30 % завдання; відповідає виявленню значних прогалин у знаннях основного програмного матеріалу; необхідні практичні уміння роботи не сформовані.

ВИМОГИ ДО ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ

Унаслідок теоретичного вивчення і практичного закріплення всіх тем і модулів курсу «Звукорежисура в MIDI» здобувачі набувають важливі знання та навички. Серед найважливіших є системне оволодіння термінологічним апаратом, уміння створювати аранжування музичних композицій різного рівня складності. Не менш цінним є оволодіння здатністю розрізняти базові технічні прийоми й матеріали, які усталились у процесі розгляду різних за рівнем складності музичних комп'ютерних програм (музичних редакторів, нотних редакторів) для створення, звукозапису та аранжування музичних творів. Практичні заняття складаються з двох взаємопов'язаних ланок – самостійного вивчення студентом програмного матеріалу та поглиблення отриманих тематичних знань у процесі виконання практичних вправ.

У процесі вивчення курсу здобувачі вчаться самостійного пошуку джерел та електронних баз даних, поступово опановують ази навичок для створення професійних музичних творів за допомогою сучасних музично-інформаційних технологій. Ці та інші знання й навички можуть бути використані здобувачем під час подальшої роботи в студіях звукозапису, радіо, на телебаченні та кіно, театрі, створення музичних композицій для продакшну тощо.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Оцінювання практичного завдання здобувачем вищої освіти виставляються від 0 до 4 балів в 3 семестрі.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінки
3-4	Практичне завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно без помилок, він вміє грамотно обґрунтовувати представлені результати, вміло оперує термінологією на основі глибоких знань програмного матеріалу.
2-3	Практичне завдання виконано здобувачем вищої освіти без помилок, обґрунтовані отримані результати, здобувач вищої освіти продемонстрував знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки. Практичне завдання виконано самостійно, проте допущено помилки в принципах підготовки матеріалів, тощо.
1-2	Практичне завдання виконано, проте здобувач вищої освіти не вміє грамотно інтерпретувати одержані результати та виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою.

0-1	Здобувач вищої освіти при відповіді на питання виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, не зміг повністю виконати практичні завдання .
------------	--

4. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

за відвідування й активність протягом семестру по дисципліні, за неформальну та/або інформальну освіту за 3 семестр

Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
		1 модуль	2 модуль	3 модуль	4 модуль
Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	4x1=4	3x1=3	3x1=3	3x1=3
Практичні заняття	4	3x4= 12	4x4= 16	4x4= 16	4x4= 16
Модульна контрольна робота	3	1x3=3	1x3=3	1x3=3	1x3=3
Усього за модуль		19	22	22	22
Екзамен		15			
Разом з дисципліни		19+22+22+22+15 = 100			

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРАКТИЧНОГО ЗАВДАННЯ

Оцінювання практичного завдання здобувачам вищої освіти виставляються від 0 до 2 бали в 4 семестрі.

Рейтингова оцінка, бали	Критерії оцінки
1,5-2	Практичне завдання виконано здобувачем вищої освіти самостійно без помилок, він вміє грамотно обґрунтовувати представлені результати, вміло оперує термінологією на основі глибоких знань програмного матеріал.

1-1,5	Практичне завдання виконано здобувачем вищої освіти без помилок, обґрунтовані отримані результати, здобувач вищої освіти продемонстрував знання програмного матеріалу, передбачене на рівні аналогічного відтворення, але припустив окремі несуттєві помилки. Практичне завдання виконано самостійно, проте допущено помилки в принципах підготовки матеріалів, тощо.
0,5-1	Практичне завдання виконано, проте здобувач вищої освіти не вміє грамотно інтерпретувати одержані результати та виявив недостатні знання основного програмного матеріалу, що необхідний для подальшого навчання і роботи, передбачених програмою.
0-0,5	Здобувач вищої освіти при відповіді на питання виявив серйозні пробіли в знаннях основного матеріалу, не зміг повністю виконати практичні завдання.

4.1. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

за відвідування й активність протягом семестру по дисципліні, за неформальну та/або інформальну освіту за 4 семестр

№ з/п	Назви виду роботи, способи набуття знань	Бали за 1 заняття	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)	Бали за всі заняття (максимальні)
			5 модуль	6 модуль	7 модуль	8 модуль	9 модуль
1	Відвідування лекцій та участь в аудиторній роботі	1	3x1=3				
2	Практичні заняття	2	4x2=8	7x2=14	7x2=14	7x2=14	7x2=14
4	Модульна контрольна робота	3	1x3=3	1x3=3	1x3=3	1x3=3	1x3=3
	Усього за модуль		14	17	17	17	17
	Екзамен		18				
	Разом дисципліни	3	14+17+17+17+17 +18 = 100				

5. ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Актуальність навчальної дисципліни.
2. Умови успішного зведення звукорежисером музичного матеріалу.
3. Баланс при зведенні.
4. Розподіл частотного діапазону.
5. Розміщення інструментів на звуковому полі.
6. Роль простору в зведенні.
7. Динаміка звукового оточення доріжки.
8. Авторські прийоми зведення.
9. Елементи варіаційної музичної фактури.
10. Інтервали: секунда, терція, кварта, квінта, секста, септима, нона.
11. Збільшені і зменшені інтервали.
12. Основи функціональної граматики.
13. Функціональні мажорні та мінорні тризвуки вузького розташування.
14. Розширені акорди, їх склад.
15. Взаємообіг акордів споріднених тональностей.
16. Збільшені і зменшені функції акордів.
17. Функції розширених акордів.
18. Функції розмножених звуків.
19. Виділення акордів по мелодії.
20. Прийоми збагачення мелодії.
21. Об'ємність вузькими інтервалами.
22. Об'ємність широкими інтервалами.
23. Сукупна об'ємність.
24. Уникнення дисонансів.
25. Роль оркестрової педалі.
26. Варіанти педалювання.
27. Роль ритму в характері твору.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Вибір частотних діапазонів інструментів.
2. Сутність ефектів підголосками.
 3. Поняття математичної варіативності.
 4. Вузька варіативність.
 5. Широка варіативність.
 6. Математична інтерпретація однієї октави.
 7. Математична доцільність декількох октав.
 8. Варіативність звукових послідовностей.

9. Варіативність тризвуків.
10. Варіативність обігу.
11. Варіативність квартолей.
12. Варіативність квінтолей.
13. Варіанти секстолей.
14. Мелодична специфіка тривалостей.
15. Специфіка варіативного звуковедення.
16. Поняття напрями голосів.
17. Мелодійний рух голосів вгору.
18. Мелодійний рух голосів вниз.
19. Октавні переміщення голосів вгору (вниз).
20. Рух голосів з не опорних нот.
21. Поняття безперервних підголосків.
22. Рух підголосків вгору.
23. Рух підголосків вниз.
24. Переміщення підголосків вгору вниз-вниз вгору.
25. Зворотні напрями підголосків.
26. Сутність ефекту утримання.
27. Типи імпровізацій (варіацій).
28. Сольні варіації.
29. Прості варіації.
30. Варіації переміщенням голосів вниз.
31. Варіації переміщенням голосів вгору.
32. Тріольні варіації (вгору, вниз, подвійні).
33. Сутність ускладнених варіацій (імпровізацій).
34. Умови створення ускладнених імпровізацій.
35. Імпровізації вгору, вниз і навпаки.
36. Ефекти утримання.
37. Діатонічні імпровізаційні пасажі.
38. Хроматичні імпровізаційні побудови вгору і вниз.
39. Сутність заповнень.
40. Умови існування заповнень.
41. Мелодійні, діатонічні та змішані заповнення.
42. Заповнення рухом голосів вгору (вниз).
43. Тріольні заповнення.
44. Змішані заповнення.
45. Методи введення нотного тексту
46. Практична доцільність секвенсорів для нотної графіки.
47. Розташування музичних інструментів в стандарті GM MIDI.
48. Розташування ударних інструментів в стандарті GM MIDI.
49. Регулювання динаміки звуку в стандарті GM MIDI.
50. Доведення динаміки темпу в стандарті GM MIDI.
51. Регулювання тривалості нот за шкалою часу в секвенсорі за вибором.

52. Доведення звучання твору по вертикалі.

Екзамен складається з двох частин:

1. Відповіді на два теоретичних запитання.
2. Виконання практичного завдання (зразок звучання) .

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ДОБУВАЧА

Відповідь здобувача оцінюється на:

- **Оцінку А (90-100)** – якщо повно та глибоко, розгорнуто, правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє глибокі знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить власні висновки та узагальнення;
 - застосовує теоретичні знання на практиці, робить власні висновки та узагальнення;
 - розуміє можливості сучасних наукових методів та володіє цими методами на рівні, необхідному для вирішення практичних завдань, що постають при виконанні професійних обов'язків.
- **Оцінку В (82-89)** – якщо правильно та обґрунтовано викладено матеріал:
 - здобувач виявляє знання усієї програми навчальної дисципліни;
 - відображає чітко знання термінів, правильно формулює відповідь, робить певні узагальнення;
 - але відповідь не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
 - наявні незначні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку С (74-81)** – якщо правильно викладено матеріал:
 - відображає знання термінів, логічно формулює відповідь, але наявні незначні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
 - наявні неточності у виконанні практичних завдань.
- **Оцінку D (64-73)** – якщо відповідь здобувач є поверхневою, недостатньо аргументованою:
 - є неповною, не містить усіх необхідних відомостей про предмет запитання;
 - є не зовсім правильною: наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, нечіткі їхні характеристики;
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;

- не містить посилань на літературу;
- викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень;
- **Оцінку E (60-63)** – якщо відповідь здобувача є поверхневою:
 - свідчить про наявність прогалин у знаннях, зокрема не засвідчує повною мірою знання основних понять, концепцій, категорій;
 - викладена з порушенням логіки подання матеріалу.
- **Оцінку FX (35-59)** – якщо здобувач не відповідав на поставлене питання або відповідь є неправильною:
 - не розкриває сутності питання, або ж допущено грубі змістовні помилки, які свідчать про відсутність відповідних знань у здобувача чиїх безсистемність та поверховість;
 - не знає основних положень навчальної дисципліни та принципів аналізу ситуацій; не вміє сформулювати власну думку та викласти її.
- **Оцінку F (1-34)** – якщо здобувач не відвідував заняття, не відпрацював їх, не проявляв бажання пізнавати навчальну дисципліну.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену/заліку, курсового проєкту (роботи), практики
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Добре
74–81	C	
64–73	D	Задовільно
60–63	E	
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література:

1. Белявіна Н.Д., Белявін В.Ф., Дьяченко В.В., Грищенко В.І., Козлін В.Й., Звукорежисура : підручник /під ред. Н.Д. Белявіної Київ: НАКККіМ, 2025. 240с.
2. Бондаренко А. І., Шульгіна В. Д. Музична інформатика : навч. посіб. Київ : НАКККіМ, 2011. 190 с.
3. Бондаренко А. І. Сучасне музичне мистецтво і комп'ютерні програми: навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 284 с.
4. Ван Ціхуей. Сучасні музично-комп'ютерні технології: суть, роль та значення в сучасній професійній музичній освіті. Теорія та методика навчання та виховання. 2019. № 47. С. 9–16
5. Грищенко В.І. Мультимедійні технології: підручник. Київ: НАКККіМ, 2022. 500 с.
6. Грищенко В.І. Підручник «Композиція та комп'ютерне аранжування»: Київ: НАКККіМ, 2016. 500 с.
7. Каминський В. Електронна та комп'ютерна музика. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів із спеціальності музичне мистецтво. Львів.: «Сполох», 2001. 212с.
8. Козлін В. Й. Грищенко В.І. Методичні рекомендації з аранжування при зведенні музичного матеріалу звукорежисером / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Міжнародний вісник Культурологія. Філологія. Музикознавство. Ч. 1. Київ : Міленіум, 2014. Випуск, II (1). С. 181–189.
9. Козлін В. Й. Методичні рекомендації з аранжування при зведенні музичного матеріалу звукорежисером / В. Й. Козлін, В. І. Грищенко // Міжнародний вісник: Культурологія. Філологія. Музикознавство. Ч. 2. К. : Міленіум, 2015. Випуск I (4). С. 94–106.
10. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Створення музики у CAKEWALK SONAR PLATINUM част.2/ Мистецтвознавчі записки т.35: Київ, 2019.С. 222-230.
11. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Створення музики в Cakewalk SONAR Platin (частина 3) Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. пр. Вип. 36. Київ : ІДЕЯ Принт, 2019. 254. С 155 – 167.
12. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Створення музичних творів у Guitar Pro 6 (Частина 1) // Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. 2020. Вип. 38. 212 с., С.102-112.
13. Козлін В. Й. Грищенко В.І. Створення музичних творів у Guitar Pro 6 (Частина 2). Мистецтвознавчі записки: Зб. наук. праць. 2021. Вип. 39. 281 С.88-97.
14. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Vand-in-a-box – програма для створення композицій у жанрах популярної музики (частина 1) . Вісник Національної

академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ. 2022. № 2. 226 с. С.159-165 .

15. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Band-in-a-Box-програма для створення композицій у жанрах популярної музики. Ч. 2. МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЗАПИСКИ : зб. наук. пр. 2022. Вип. 41. 193 с. С.67-74

16. Козлін В.Й., Грищенко В.І. Музичні проекти в секвенсорі GUITAR PRO 7.5, МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ ЗАПИСКИ : зб. наук. пр. 2023. Вип. 44. 192 с. С 88-101.

17. Козлін В.Й., Грищенко В.І. ТЕХНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ РОБОТИ ЗІ ЗВУКОМ У СЕКВЕНСОРИ GUITAR PRO 7.5 Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв : наук. журнал. Київ, 2024. № 2. 432 с. С.191-203.

18. В. Луценко. Сучасне аранжування на комп'ютері. Музичний редактор "Sonar". Житомир: Вид-во ЖДУ _м.. Івана Франка, 2005. 250 с.

19. Лисенко А. Finale 2006.: навч. Посіб. / А. Лисенко. Київ., 2006. 201 с.

20. Стецюк Б.О. Джазова фортепіанна імпровізація як полістилістичний феномен (на прикладі творчості Ч. Корія): дис. ... канд. мистецтвозн. : 17.00.03 ; Харківський національний університет мистецтв ім. І.П. Котляревського. Харків, 2019. 208 с

21. Стецюк Б. О. Види музичної імпровізації: класифікаційний дискурс: Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти; Вип. 57 2020р. 178-196с.

22. Фадєєва К. Музичні комп'ютерні технології ХХ століття. Київ, 2006. 399 с.

23. Павленко В. В. Словник іноземних музичних термінів та виразів. Навчальний посібник для вищих навчальних закладів культури і мистецтв рівнів акредитації. Вінниця: Нова книга, 2005. 384 с.

Допоміжна :

24. Гайденок І. А. Особливості створення музичного твору за допомогою сучасної комп'ютерної техніки //Науковий вісник НМАУ м. П.І.Чайковського. Вип. 21: Музичний твір як творчий процес Київ, 2002. С.113-121.

25. Молотков В. Мистецтво джазової гармонії. Київ: Муз. Україна, 1980. 155 с.

26. Павлишин С. Музика двадцятого століття: Навчальний посібник. – Львів: БаК, 2005. –232 с.

27. Шеремет В.П. Музика і Finale: навчально-методичний посібник. Краматорськ: ТОВ «Тритон-МФ», 2008. 284 с.

28. Kotoński W. Muzyka elektoniczna / W. Kotoński. PWM, 2002. 379 с.

29. Colin Charles. Chord Guitar Progressio Хэрли Д. Джаз-рок. Аранжування для клавішних інструментів. Київ: Джаз-Альянс, 2000. 57 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

28. Програми для монтажу музики smartandyoung.com.ua
<http://smartandyoung.com.ua> ›
29. <https://bashmac.ua/blog/macOS/best-music-apps/>
30. <https://uk.perish.info/1673-music-software-for-the-computer-listen-edit-and-conv.htm>
31. <http://progi.pp.ua/programi-dlya-stvorennya-muziki-na-kompyuteri-8-program/>
32. <https://uk.soringprepair.com/software-for-editing-music/>
33. програмне забезпечення для міксування музики | Adobe Audition
34. <http://chvv.com.ua/audio-redaktor-top-6-program-dlya-roboti-zi-zvukom/>
35. <https://uk.soringprepair.com/audio-editing-software/>
36. <https://poradnuk.com/hitech/top-7-najkrashnix-program-dlya-redaguvannya-muziki.html>
37. <https://www.avid.com/sibelius> – програма Sibelius.
38. <https://www.finalemusic.com/> – програма Finale.
39. <https://www.magix.com/us/sem/sound-forge-audio-studio/> – програма Sound Forge.
40. <https://www.adobe.com/ua/products/audition.html> – програма Adobe Audition.
41. <https://new.steinberg.net/cubase/> – програма Cubase.
42. https://www.steinberg.net/en/support/downloads/downloads_halion_6.html – програма Halion.
43. <https://www.steinberg.net/dorico/>